

نام‌ه تشکل‌های کار‌گری به مقام معظم رهبری

در پی طرح بحث‌هایی مبنی بر جدایی بخش درمان سازمان تأمین اجتماعی و ادغام آن در وزارت بهداشت، جمعی از تشکل‌های جامعه کارگری کشور در نامه‌ای به مقام معظم رهبری، از ایشان تقاضای استمداد کردند. متن این نامه بدین شرح است:

محضر مبارک مقام عظمای ولایت حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای سلام‌علیکم رهبر معظم و معزز جمهوری اسلامی ایران، با توجه به تاکیدات مکرر حضرت‌عالی بر مقوله «حق الناس» و لزوم رعایت آن از سوی دولت و مجلس، بدین‌وسیله به استحضار می‌رساند که اموال سازمان تأمین اجتماعی نتیجه دسترنج چند نسل کارگر است که حاصل یک عمر تلاش خود را از نیم‌قرن قبل به امانت نزد سازمان تأمین اجتماعی قرار داده و خشت روی خشت گذاشته‌اند و بیمارستان و درمانگاه ساخته‌اند تا بتوانند نسل خویش و نسل‌های آینده خود را از نظر سلامت و درمان، معیشت و… تأمین سازند. خاطر عالی مستحضر است که رژیم سابق بخش درمان سازمان تأمین اجتماعی را، که پاره تن او بود، از این پیکر و جداساخت و خوشبختانه پس از انقلاب در زمان زعامت حضرت‌عالی این دست‌اندازی اصلاح شد و بخش درمان تأمین اجتماعی به جایگاه اصلی خود بازگشت (قانون الزام مصوب سال ۱۳۶۸) و درواقع یکپارچگی سازمان تأمین اجتماعی در بخش بیمه درمان و بیمه بازنشستگی یکی از نتایج انقلاب و نظام جمهوری اسلامی ایران بود.

متأسفانه چندی است عده‌ای به دنبال این هستند که این میوه انقلاب را از سر سفره کارگران بردارند و کام ما ز حمتکشان و تالاشگران عرصه تولید را تلخ سازند. مشخص نیست چرا عده‌ای در یکی از وزارتخانه‌های این دولت به دنبال این هستند که برخلاف منویات جنابعالی در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی عمل کنند و درمان سازمان تأمین اجتماعی را که متعلق به نیمی از مردم است، دولتی کنند. وقتی حضرت‌عالی بارها تاکید می‌فرمایند که بایستی کارها را به مردم واگذار کرد و اخیراً نیز در ارتباط با اصول و سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی تاکید و تصریح فرموده‌اید که بایستی کار مردم را به مردم واگذار کرد، چرا عده‌ای می‌خواهند کار درمان کارگران را از دست کارگران خارج و آن را دولتی کنند. فلذا از محضر رهبر ارجمند و گرامی‌به استدعا داریم که اجازه ندهید به حق الناس دست‌اندازی و با امانت کارگران اinctدر بازی شود و آن را دست‌به‌دست بچرخانند.

رهبر کریم و فرزانه انقلاب، فارغ از مباحث فوق‌ما به دولت و مجلس و بیت‌المال کاری نداریم و دولت و مجلس شورای اسلامی ره تصمیمی می‌خواهند در خصوص منابع و اموال و املاک دولتی بگیرند و هر چند صیاح یکبار آن‌ها را ادغام و… کنند. ولی استدعا می‌کنیم اجازه ندهید با حق الناس و مال کارگران مثل گوشت قربانی و با غنیمت رفتار کنند. هنوز جوهر اصول و سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی خشک نشده است که شما در آن فرموده‌اید «لنذره دولت بایستی منطقی شود» (بند ۴)؛ چرا عده‌ای به خود اجازه می‌دهند به دنبال تصاحب و تصرف اموال کارگران باشند؟ وقتی حضرت‌عالی در بند یک اصول و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی فرموده‌اید «به خداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیت‌های اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی»، آیا زمینه‌ای بهتر و مناسب‌تر از سازمان تأمین اجتماعی به‌عنوان یک تعاونی اجتماعی ملی و فراگیر برای ایجاد مشارکت جمعی در جامعه می‌توان یافت؟ و چرا عده‌ای اصرار دارند برخلاف منویات حضرت‌عالی عمل کنند؟

ولی امر مسلمین، حضرت‌عالی اخیراً در بند ۴۲ سیاست‌های کلی برنامه ششم صریحاً فرمان داده‌اید که «بیمه‌های تأمین اجتماعی پایه شامل درمان و بازنشستگی است». امری که در اصل ۲۹ قانون اساسی نیز تصریح شده‌است، ولی مشخص نیست چرا عده‌ای در دولت و مجلس می‌خواهند در همان برنامه ششم حکمی رایگنجانند که درمان را از بازنشستگی جدا کند؟ البته دولت محترم در لایحه چنین حکمی را قرار نداده است ولیکن متأسفانه وزارت بهداشت برخلاف لایحه دولت و برخلاف سیاست‌های ابلاغی حضرت‌عالی برای برنامه ششم، از طریق ریزینی با کمیسیون بهداشت و درمان مجلس به دنبال جدا کردن درمان سازمان تأمین اجتماعی است و اینجاست که بایستی عیار التزام به ولایت فقیه آقایان را با این عملکرد آن‌ها سنجید

در پایان از پیشگاه آن رهبر حکیم و فرزانه استدعا داریم که اجازه ندهید ما را به زمان شاه برگردانند و آنچه از نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران در زمان زعامت حضرت‌عالی به کارگران عطا نموده، دوباره از ما بگیرند.

احکام جدید برای تأمین اجتماعی در برنامه ششم توسعه

مجلس شورای اسلامی در ادامه روند بررسی لایحه احکام دائمی برنامه ششم توسعه، سه حکم جدید برای سازمان تأمین اجتماعی صادر کرد. به گزارش آتیه‌نو، در یکی از این احکام، وزارت بهداشت مکلف شده همه‌ساله ۱۰ درصد از دانش‌آموختگان خود را در اختیار سازمان تأمین اجتماعی قرار دهد. بر اساس یکی دیگر از احکام صادره، موضوع الحاق صندوق بازنشستگی فولاد به تأمین اجتماعی که دولت پیشنهاد داده بود به کلی منتفی شده‌است. حکم سوم نیز آن است که کمیسیون تلفیق دولت را مکلف کرده بدهی خود به سازمان تأمین اجتماعی را تا پایان برنامه ششم توسعه به عدد صفر برساند. علاوه بر این‌ها دولت مکلف شده هر ساله ۳ درصد حق بیمه سهم خود را در ردیف‌های بودجه سنواتی در نظر بگیرد و به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت کند.

اکتیو نو

برسه‌ای درایده‌ها وانديشه‌ها

بررسی چرایی تفکیک ناپذیری ارکان تأمین اجتماعی در میزگردی با حضور سه تن از مسئولان ارشد این سازمان؛

درمان، پاره تن تأمین اجتماعی است

تاسیه سال پیش هر بلایی که بر سر صندوق‌های بازنشستگی می‌آمد، این ابعاد سیاسی موضوع بود که بر هر بحث و نظر کارشناسی می‌چربید. باروی کارآمدن دولت یازدهم بی‌مهری به صندوق‌ها نیز پایان یافت و این نهادها به کانون توجهات برگشتند. همان موقع که حسن روحانی بزرگ‌ترین هدیه خود به مردم را «طرح تحول نظام سلامت» عنوان کرد، هدفش این بود که هزینه‌های کمرشکن درمان کاهش یابد و در این مسیر سازمان‌های بیمه‌گر باید نقشی متفاوت از گذشته ا بازی می‌کردند. کمتر از یک سال بعد، طرح تحول در اجرا به بن‌بست خورد و این بار هم پای سازمان‌های بیمه‌گر به میان آمد. عده‌ای به واکاوی علت ماجرا از دریچه «کوتاهی» سازمان‌های بیمه‌گر پرداختند. به یک‌باره گشت‌وگذار در لابه‌لای لوایح و متون قانونی و اسناد بالادستی آغاز شد و بحث «تجمع بیمه‌ها» بر سر زبان‌ها افتاد. تجمعی که در حکم برنامه پنجم توسعه در ۵ سال پیش بود اما تا آن زمان کسی به آن توجهی نداشت و یا آنطور که گفته‌اند، ضرورتی برای پیگیری‌اش احساس نشد. دوسال و اندی از اجرای طرح می‌گذرد و مجلس شورای اسلامی در حال چکش کاری لایحه برنامه ششم توسعه است. هنوز سازمان‌های بیمه‌گر، که مقاطعی نقش ناچی به آن‌ها داده بودند، به‌عنوان متهم ردیف اول و «باشنه‌آشیل» طرح شناخته می‌شوند. در ارتباطی معنادار، با ابتکار عملی که نمایندگان کمیسیون بهداشت به خرج دادند، موضوع تجمع بیمه‌ها در لایحه احکام دائمی برنامه ششم گنجانده شد تا بحث تجمع بیمه‌ها داغ تراز همیشه شود. حالا همان‌ما با تنظیم این گفت‌وگو، کمیسیون تلفیق در حال بررسی همین ادغام بیمه‌ها در صحن کمیسیون است. دولت اما خود را کنار کشیده و می‌گوید موضوع صندوق‌ها فرا برنامه‌ای است و رفع چالش‌های این حوزه باید مسیر متفاوتی از برنامه ششم را پییماید. دیدگاهی که میهمانان ما در میزگرد پیش‌رو نیز بر آن مهر تأییدی زنند. فرخ‌ملکونفر دهمشاور مدیرعامل نماینده تام‌الاختیار سازمان تأمین اجتماعی در پیگیری و هماهنگی امور برنامه ششم توسعه، محمدعلی همتی، معاون درمان، و عبدالرحمن تاج‌الدین، معاون حقوقی و امور مجلس این سازمان نقدهایی اساسی به موضوع تجمع بیمه‌ها به‌ویژه از منظر قانونی و ساختاری وارد می‌کنند و تاکید دارند قانون تأمین اجتماعی اجازه انفکاک هیچ یک از بخش‌های خود را نمی‌دهد. ملکونفر در تجربه‌های پیشین جدایی بخش درمان و تبعات جدایی بخش اشاره می‌کند. همتی از کارنامه تأمین اجتماعی در همکاری با طرح تحول نظام سلامت دفاع می‌کند و تاج‌الدین نیز قالب برنامه ششم توسعه برای پیگیری موضوع صندوق‌ها را فاقد ظرفیت‌های لازم و کافی می‌داند.

■ **اهمیت و جایگاه بخش درمان سازمان تأمین اجتماعی، قرار گرفتن آن در قالب یک نظام بیمه‌ای است. از گذشته‌های دور تا به امروز ارائه خدمات بیمه‌ای و بازنشستگی و خدمات درمانی دو بال اصلی تأمین اجتماعی بوده که باید متوازن و متناسب با یکدیگر حرکت کنند. متأسفانه در مقطعی که بحث تجمع بیمه‌ها پیش می‌آید، برخی مایل‌اند از مقاومت سازمان تأمین اجتماعی در برابر حفظ یکپارچگی دو بخش اصلی خود (یعنی حوزه درمان و بازنشستگی) بربادست‌های سیاسی داشته باشند و این گونه القا کنند که سازمان تأمین اجتماعی فاقد منطق کارشناسی در بحث‌های علمی است و بیشتر برایش به راه‌حل‌های سیاسی برای حل مسائل دارد. مبانی حقوقی و قانونی که سازمان تأمین اجتماعی بر اساس آن‌ها به یکپارچگی حوزه‌های درمانی و بیمه‌ای خود قائل است، چیست؟**

ملکونفر: فعالیت‌های سازمان تأمین اجتماعی در حوزه بیمه‌های اجتماعی کارگران از دهه‌سال پیش با خدمات درمانی شروع شد، به این معنا که نطفه و مبنای بیمه‌های اجتماعی در کشور، خدمات درمانی است. مضافاً اینکه چنین سیاستی یکبار تجربه شده است. در سال ۵۵ وزارت بهداری و بهزیستی وقت، در زمان مستقیم و سازمان تأمین خدمات درمانی وقت درمان غیرمستقیم را اداره می‌کرد. باید این سوال را مطرح کرد که چه شد که بعد از ۱۵ سال، با وجود اینکه سازمان تأمین اجتماعی جزو سازمان‌های متبوع وزارت بهداشت بود، این وزارتخانه پیش‌قدم شد که قانون الزام تأمین اجتماعی به تصدی امور خدمات درمانی بیمه‌شدگان ش تونین شود؟ مسئولان وقت به این نتیجه رسیدند که دو بال درمانی و بیمه‌ای باید در کنار یکدیگر قرار بگیرند تا با حفظ یکپارچگی آن‌ها، سطح خدمات درمانی ارتقا یابد. همین اتفاق نیز افتاد.

تا ابتدای سال ۶۹ عکس این تجربه مطرح بود و با وجود اینکه قانون پیش‌تر نیز وجود داشته اما نهایتاً در این سال بخش درمان تأمین اجتماعی به این سازمان اعاده شد. از سال ۶۹ به این سو با وجود تمام فراز و نشیب‌هایی که سازمان تأمین اجتماعی در بخش‌های درمان مستقیم و غیر مستقیم داشته، در مجموع عملکرد به‌مراتب منطقی‌تر و موثرتری در حوزه درمان داشته است. عملکردی که باعث شده شرکای اجتماعی سازمان دیگر راضی نباشند که به شرایط سال ۵۵ برگردند. یعنی بارها و به طرق مختلف، نظر و خواسته خود را در این باره اعلام کرده‌اند. فکر نمی‌کنم کسی در کشور بتواند ادعا کند که خدمات درمانی سازمان تأمین اجتماعی نسبت به گذشته ارتقا پیدا نکرده است. البته انتقاد وجود دارد و کم‌وکسری‌هایی هست که باید بر طرف شوند، اما مسلماً بسته درمانی سازمان تأمین اجتماعی به‌مراتب کیفیت بالاتری نسبت به درمان دولتی دارد.

■ **فراتر از مقایسه تلویحی، که در رابطه با انفکاک بخشی درمان سازمان تأمین اجتماعی و نارضایتی شرکای اجتماعی از ارائه خدمات و همچنین وضعیت نامطلوب بیمارستان‌ها و مراکز درمانی تا سال ۶۹ داشتید، مهم‌ترین تغییری که سیاست‌گذاران را به سمت تصویب قانون الزام کشاند، چه بود؟ به هر حال وزارت بهداشت متولی حوزه درمان است و**

■ **در سال ۶۸ نارضایتی‌ها و نقصان‌هایی که در زمینه ارائه خدمات درمانی برای بیمه‌شدگان وجود داشت، قانون‌گذار را به تصویب قانون الزام رساند. آیا در شرایط کنونی برآورده شدن نظر و خواست موافقان جدایی بخش درمان به این معنا نیست که مجدداً نقصان‌ها برمی‌گردند و سازمان تأمین اجتماعی از نظر ماهوی و ساختاری دچار همان پارادوکس‌هایی می‌شود که اشاره کردید؟**

ملکونفر: قطعاً همین طور است. فراموش نکنیم که بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی ۹ درصد حق بیمه خود را برای دریافت خدمات و سرویس‌های درمانی پرداخت می‌کنند. این عدد رقم کوچکی نیست. امسال بودجه بخش درمان سازمان تأمین اجتماعی بیش از ۱۹ هزار میلیارد تومان است. این رقم معادل مجموع سهم ۹ درصدی حق بیمه پرداختی بیمه‌شدگان است. قطعاً بیمه‌شدگان توقع دارند درمان متمایزی دریافت کنند. چون بابت آن پول پرداخت می‌کنند و این هزینه به‌هیچ‌وجه ارتباطی با اعتبارات دولتی ندارد. بیمه‌شدگان ما انتظار دارند علاوه بر اعتبارات دولتی، که در بخش

درمان کشور هزینه می‌شود و عمومی است، در قبال ۱۹ هزار میلیارد پرداختی خود سطح بالاتری از خدمات را دریافت کنند. یعنی هزینه‌هایی را که از محل اعتبارات عمومی صورت می‌گیرد حق و طلب خود می‌دانند، اما از آن سو نیز برای دریافت خدمات متمایز تر، حق بیمه جداگانه بابت سهم درمان هم می‌پردازند. بنابراین این انتظار کاملاً برحق است. در صورت جدایی بخش درمان همه این انتظارات و توقعات بی‌پاسخ می‌ماند و زمینه به وجود آمدن پارادوکس‌ها و نارضایتی‌ها مجدداً فراهم می‌شود.

■ **منابع تأمین اجتماعی حق الناس و متعلق به شرکای اجتماعی است و ارتباطی با بیت‌المال ندارد. آیا پیشنهاددهندگان طرح جدایی درمان غیر مستقیم از سازمان توجه دارند که هر گونه تصمیم‌گیری در رابطه با تجمع بیمه‌ها و دیگر مسائلی که به منافع شرکای اجتماعی گره‌خورده، منوط به توافق شرکای اجتماعی سازمان است؟ جایگاه و اعتبار چنین مسئله‌ای از لحاظ حقوقی چقدر در تصویب یا عدم تصویب طرح اثر گذار است و اساساً قانون در این رابطه چه می‌گوید؟**

تاج‌الدین: سازمان پیوسته و به‌صراحت اعلام کرده‌است که درمان سازمان تأمین اجتماعی ویت‌ترین و نماد این سازمان است و طبیعتاً جدایی آن غیرممکن است. ما معتقدیم درمان روح تأمین اجتماعی است. علت این است که بیمه‌شدگان در وهله اول به فکر دفترچه درمان هستند تا دریافت مستمری. این یک اصل مسلم است. مسئله دوم این است که درمان امری حاکمیتی است و دولت بنا به‌صراحت قانون اساسی مکلف به تأمین درمان شهروندان خود بر اساس وظایف حاکمیتی خود است. اگر جامعه کارگری بخشی از حق بیمه خود را اضافه بر حق عمومی دریافت خدمات درمانی، به سازمانی مانند تأمین اجتماعی پرداخت می‌کند، به دلیل عزت‌نفس این جامعه است و نباید این منابع مورد دست‌اندازی قرار گیرد. بنابراین حق طبیعی آن‌هاست که از متولیان امر و سیاست‌گذاران انتظار داشته باشند در حوزه‌ای که اینقدر برای آن زحمت کشیده‌اند، نمایندگی آن‌ها را

یکشنبه ۹ آبان ۱۳۹۵ ● شماره هفتاد و هفت

ا ت ی ع ح ن و

عهده‌دار شوند و به حقوقشان حرمت بگذارند. نکته دیگر آن است که به موجب قوانین برنامه، هر گونه تغییر و تحول در قانون کار و تأمین اجتماعی الزاماً باید به امضای شرکای اجتماعی برسد. در بحث اصلاحیه قانون کار، که هم‌اینگ در مجلس در حال بررسی است، یکی از انتقاده‌ا و دلایل مخالفت تشکل‌های کارگری و کارفرمایی همین است که می‌گویند نظر آن‌ها لحاظ نشده‌است. جامعه کارگری، کارفرمایی و بازنشسته حق دارند از منافع خودشان دفاع کنند. سازمان تأمین اجتماعی همواره بر ایند و حاصل دسترنج بین‌نسلی جامعه کارگری و کارفرمایی بوده و تعهداتش نیز بین‌نسلی است. بر همین اساس صدور احکام مقطعی با ذات و ماهیت این سازمان تناقض دارد. نکته قابل‌تأمل که کارشناسان حوزه رفاه و تأمین اجتماعی نیز بر آن تاکید دارند این است که تغییر قانون تأمین اجتماعی ماهیت برنامه‌ای ندارد. این موضوع از پایه و اساس نادرست است. یعنی اگر قرار است این قانون به هر دلیلی تغییر یابد، احکام برنامه‌های توسعه ۵ ساله فاقد چنین قدرتی برای ایجاد تغییر در آن‌ها هستند. بنابراین تغییر قوانین تأمین اجتماعی نیازمند اصلاح قانون است و این موضوعی است که کارشناسان، مدیران و شرکای اجتماعی بر آن تاکید دارند. ما معتقدیم که هیچ عقل سلیمی نمی‌پذیرد که تولیدکننده، مصرف‌کننده، سیاست‌گذار و ناظر در حوزه سلامت در یک ارگان یا نهاد تجمع شود؛ این امر نه معقول است و نه منطقی. بر همین اساس هم معتقدیم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نمی‌تواند یک‌تنه همه این ماموریت‌ها را انجام دهد. این حق مسلم و طبیعی شرکای اجتماعی است که از حقوق خود دفاع کنند. ما معتقدیم اموال سازمان تأمین اجتماعی حق الناس است و نمایندگان محترم مجلس نیز می‌دانند متفاوت بودن حق السهم‌ها به معنای حقوق شرعی است و قابل تجمع نیست. با همین استدلال در دو سال گذشته برنامه و مباحث دیگری در این خصوص مطرح شد و با همین استدلال شورای

نگهبان نیز اجازه نداد حقوق سازمان تأمین اجتماعی تضییع شود. ما هنوز در آغاز راه هستیم و چنانچه نیاز باشد برای دفاع از منافع سازمان تأمین اجتماعی موضوع حق الناس را نیز به کار خواهیم گرفت. به هر حال ما کم‌اکان به سعه‌صدر و هوشمندی و دقت‌نظر نمایندگان مجلس امیدواریم.

■ **یکی از حوزه‌هایی که موافقان طرح تجمع بیمه‌ها برای جدایی بخش‌های سازمان تأمین اجتماعی مطرح می‌کنند، استناد به برخی احکام بالادستی و به طور مشخص رجوع به بند ۲۷ سیاست‌های کلی نظام سلامت و یانده‌های ماده ۳۸ قانون برنامه پنجم توسعه است. علاوه بر دیدگاه‌هایی که در خصوص برحق بودن یا نبودن تجمع بیمه‌ها از نظر سسختی آن با روح قوانین تأمین اجتماعی و به‌ویژه منافع شرکای اجتماعی مطرح شد، یکپارچگی سازمان تأمین اجتماعی چقدر در قوانین و احکام بالادستی قید شده و در مقابل، این احکام تا چه میزان دست موافقان جدایی بخش درمان را باز گذاشته است؟**

همتی: در قوانین بالادستی نیز احکامی وجود دارد که براساس آن‌ها سازمان تأمین اجتماعی و بخش درمان آن از هر گونه جابه‌جایی و